

Pjotr Iljitš Tšaikovski 1840 – 1893

Tšaikovski sündis 7. mail 1840 **Udmurtias Votkinskis** haritlaste perekonnas. Tema isa Ilja Petrovitš Tšaikovski oli mäeinsener, kes töötas Votkinski tehases juhtival ametikohal. Helilooja vanavanaisa oli olnud Ukraina kasakas perekonnanimega **Tšaika**, millest tulenes ka järeltulijate venepärane nimi.

Muusika oli selles peres aukohal. **Tšaikovski ema mängis klaverit ja laulis**, õhtuid veedeti kohalikke rahvamuusikuid kuulates.

1844. aastal võeti perre tööle 22-aastane prantsuse guvernant Fanny Dürbach Alguses arvati, et nelja ja poole aastane Pjotr on liiga noor, et koos vanema vennaga õppima asuda, kuid ta veenis Dürbachi vastupidises. Kuueaastaselt oskas Pjotr prantsuse ja saksa keelt. Viieaastaselt hakkas ta klaverit mängima.

Aastal **1850**. läks pere Peterburi.

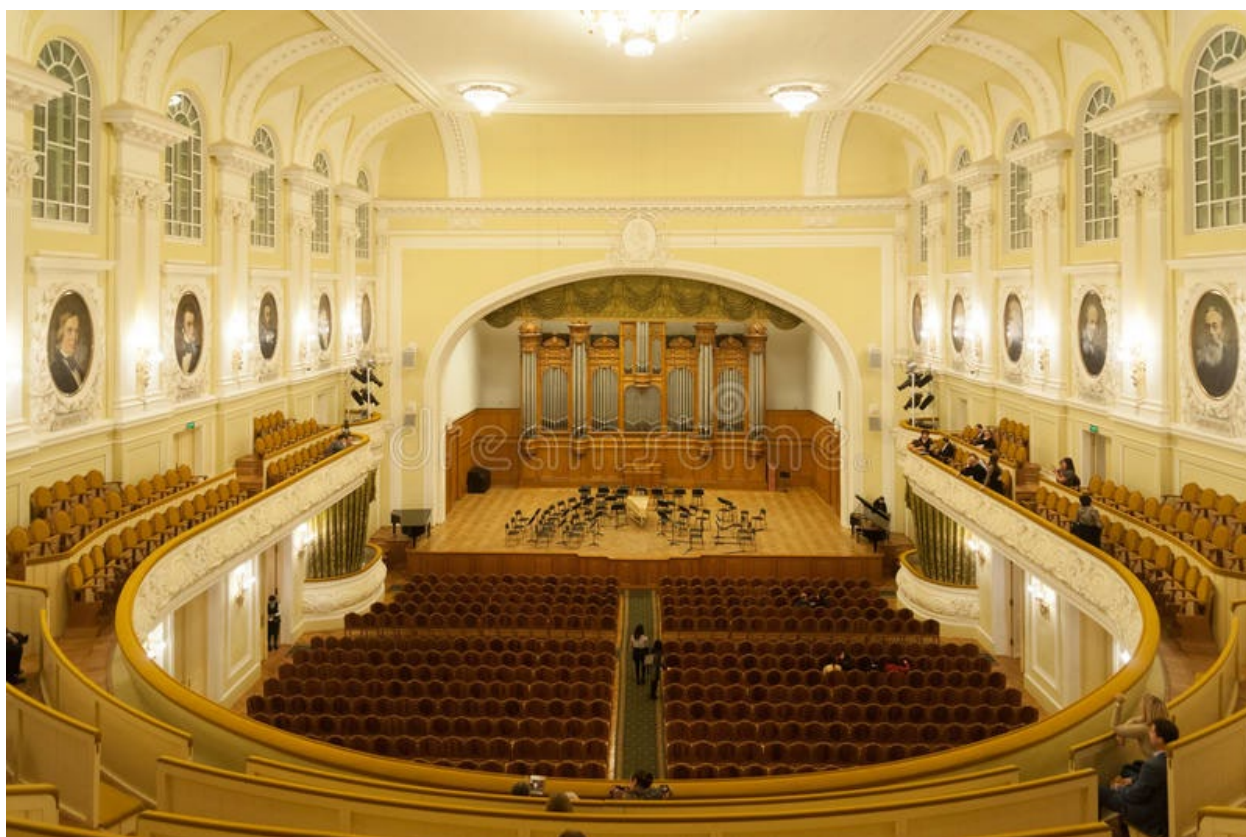
Aastatel **1850–1859 õppis ta Peterburi õigusteaduskoolis** ning õppis klaverit Carl Friedrich Karelli käe all. 1854. aastal suri ta ema, Tšaikovski oli siis kõigest 14-aastane.

Pärast kooli lõpetamist asus Tšaikovski tööle **justiitsministeeriumi titulaarnõunikuna**. Töö kõrvalt õppis ta Vene muusikaühingu juures klaverit ja külastas tihti ooperiteatrit.

1862. aastal astus Tšaikovski Peterburi Konservatooriumi ning lõpetas selle 1865. Algul püüdis ta kooli kõrvalt tegeleda ka ametniku ülesannetega, kuid 1863. aastal otsustas lõplikult muusika kasuks. Konservatooriumis õppis ta kompositsiooni Anton Rubinsteini juhendamisel.

Aastal 1866 alustas ta Nikolai Rubinsteini kutsel tööd harmooniaõppejõuna **vastavatud Moskva Konservatooriumis, kus töötas 1878. aastani.**

Täna sel päeval kannab **Moskva Konservatoorium P.Tšaikovski nime**

1867 suvel viibis 27-aastane helilooja **Haapsalus**. Seal kirjutas ta klaveritsükli "Mälestusi Haapsalust" (Souvenir de Hapsal).

<https://www.youtube.com/watch?v=0jbRcYeDkCc> “Haapsalu suveniir”

1868. aastal tutvus ta Võimsa rühma liikmetega ning tegutses ka muusikakriitikuna.

Tšaikovski hingeelu oli tugevalt häiritud oma homoseksuaalsete kalduvuste tõttu, mida ta ise väga häbenes ja mis oli tol ajal taunitav nähtus ühiskonnas ja seepärast ta abiellus **1877. aastal Antonina Miljukovaga**; abielu oli heliloojale katastroofiline. Pikas lahutusprotsessis halvenes Tšaikovski vaimne tervis ning arstid soovitasid tal minna välismaale.

Antonina Miljukova

Tšaikovskit toetas rahaliselt helilooja suur austaja, **metseen Nadežda von Meck**, kelle annetuste abil oli Tšaikovskil võimalik reisida ja pühendada suuresti oma loomingulisele tegevusele.

Nadežda von Meck

Euroopa reisidel dirigeeris ta koore nii Berliinis, Pariisis kui ka Londonis. Reisidel peatus ta pikemalt Itaalias ja Šveitsis, kus tutvus ka kaasaegsete heliloojatega, näiteks Griegi ja Saint-Saënsiga.

1884. aastal tunnustas keiser Aleksander III teda **eluaegse pensioniga**.

1885. aastal pöördus ta tagasi kodumaale ja asus elama **Klini**. Seal asub ka helilooja majamuuseum.

Pjotr Tšaikovski **suri 1893. aastal Peterburis koolerasse**. Tšaikovski surma tegeliku põhjuse kohta on mitu versiooni. Näiteks on muu hulgas arvatud, et ta tegi enesetapu või et ta mürgitati. Tema surma kõige reaalsemaks põhjuseks peetakse praegu arseenimürgistust, ehkki seda ei suudeta enne kindlalt tõestada, kui avatakse Tšaikovski haud ja analüüsitakse tema säilmeid.

Matusetalitus toimus Kaasani katedraalis ja oli äärmiselt rahvarohke. **Pjotr Tšaikovski on maetud Peterburi Aleksander Nevski kloostri Tihvini kalmistule.**

Ta oli Cambridge'i Ülikooli audoktor.

Tšaikovski on kirjutanud 6 sümfooniat, sümfoonilisi fantaasiaid, 10 ooperit, 3 balletti, viiuli- ja 3 klaverikontserti,

<https://www.youtube.com/watch?v=hNfpMRSCFPE>

kantaate ja romansse.

Balletid: "Luikede järv" <https://www.youtube.com/watch?v=T0ZwUCALjGw>

"Uinuv kaunitar" <https://www.youtube.com/watch?v=YcKG6LjxDBw>

"Pähklipureja" <https://www.youtube.com/watch?v=cyVj-5iV0lo>

Ooperid: "Vojevood" (1868), "Jevgeni Onegin" (1878), "Orléansi neitsi" (1881), "Mazepa" (1883)

"Padaemand" (1890), "Jolanthe" (1891)

Sümfooniad: 6 sümfooniat <https://www.youtube.com/watch?v=KvGC8hZC29U>

Klaveripalade tsükkel "Aastaajad"

Tšaikovski looming on psühholoogilise sisuga. Teostes kõlavad lüürilised tundeküllased meloodiad. Teostes väljendub tema kirglik ja melanhoolne loomus